

Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292.

Ефективна економіка. 2022. № 10.

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2022.10.37>

УДК 338.245

С. В. Онешко,

*к. е. н., професор, професор кафедри економіки і фінансів,
Одеський національний морський університет
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-2313-3984>*

С. В. Сирцева,

*к. е. н., доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування,
Миколаївський національний аграрний університет
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-4824-3741>*

О. М. Кульганік,

*к. е. н., доцент кафедри економіки та міжнародних відносин,
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-2276-1161>*

ПОДАТКОВА РЕФОРМА НА ПЕРІОД ВІЙНИ

S. Oneshko,

*PhD in Economics, Professor, Professor of Economics and Finance, Odessa
National Maritime University*

S. Syrtseva,

*PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of Department of
Accounting and Taxation,
Mykolayiv National Agrarian University*

O. Kulhanik,

*PhD in Economics, Associate Professor of the Department of Economics and
International Relations,
Vinnytsia Institute of Trade and Economics of State University of Trade and
Economics*

TAX REFORM DURING THE WAR PERIOD

У статті розкриті основні аспекти впроваджених податкових змін в умовах воєнного стану. Визначено, що податкові зміни були внесені такими законодавчими документами, як Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період дії воєнного стану», Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо адміністрування окремих податків у період воєнного, надзвичайного стану», Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо особливостей податкового адміністрування податків, зборів та єдиного внеску під час дії воєнного, надзвичайного стану», Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо вдосконалення законодавства на період дії воєнного стану», Закон України «Про внесення змін до розділу XX «Перехідні положення» Податкового кодексу України щодо ставок акцизного податку на період дії правового режиму воєнного, надзвичайного стану» та іншими. Встановлено, що нові податкові зміни в умовах воєнного стану передбачали: зміни у напрямку спрощення система оподаткування; зміни податку на додану вартість; зміни в оподаткуванні акцизних товарів; зміни в оподаткуванні прибутку підприємства; зміни в оподаткуванні доходів фізичних осіб; зміни єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування; зміни земельного та екологічного податку; зміни оподаткування у сфері адміністрування. Виявлено, що практика введення таких податкових змін в умовах війни засвідчує, що потрібно повертатися до звичайної системи оподаткування, не чекаючи закінчення воєнного стану, оскільки буде збитковим бюджет, тому що, наприклад, впровадження 2% податку із обігу юридичних осіб значно скоротить доходи у бюджет. З'ясовано, що податкова система України сьогодні спрямована на сприяння та розвиток бізнесу і суттєво

відрізняється від довоєнного періоду. До закінчення воєнного стану податкове законодавство буде змінюватися кілька разів, тому бізнес повинен слідкувати за податковими нововведеннями.

The article reveals the main aspects of tax changes implemented under martial law. It was determined that tax changes were introduced by such legislative documents as The Law of Ukraine "On Amendments to the Tax Code of Ukraine and other legislative acts of Ukraine regarding the validity of norms during the period of martial law", The Law of Ukraine "On Amendments to the Tax Code of Ukraine and other legislative acts of Ukraine regarding the administration of certain taxes during the period of martial law and state of emergency", The Law of Ukraine "On Amendments to the Tax Code of Ukraine and other laws of Ukraine regarding the peculiarities of the tax administration of taxes, fees and a single contribution during the period of martial law, state of emergency", The Law of Ukraine "On Amendments to the Tax Code of Ukraine and other legislative acts of Ukraine regarding the improvement of legislation for the period of martial law", The Law of Ukraine "On Amendments to Section XX "Transitional Provisions" of the Tax Code of Ukraine regarding excise tax rates for the period of the legal regime of martial law, state of emergency" and others. It was established that the new tax changes in the conditions of martial law included: changes in the direction of simplifying the taxation system; changes in value added tax; changes in taxation of excise goods; changes in corporate income taxation; changes in the taxation of the income of individuals; changes in the single contribution to mandatory state social insurance; changes in land and environmental tax; changes in taxation in the field of administration. It was found that the practice of introducing such tax changes in wartime proves that it is necessary to return to the normal taxation system without waiting for the end of martial law, as the budget will be unprofitable, because, for example, the introduction of a 2% tax on the turnover of legal

entities will significantly reduce budget revenues. It was found that the tax system of Ukraine today is aimed at the promotion and development of business and is significantly different from the pre-war period. Before the end of martial law, tax legislation will change several times, so businesses should follow tax innovations.

Ключові слова: *податкова реформа, оподаткування, податок на прибуток, єдиний податок, акцизний податок, земельний податок, екологічний податок, дохід, прибуток.*

Keywords: *tax reform, taxation, income tax, single tax, excise tax, land tax, environmental tax, income, profit.*

Постановка проблеми. Податкове законодавство України зазнало значних змін під час воєнного стану, оскільки держава повинна була адаптувати податкові правила до такого стану. З початком повномасштабної війни економіка України, а зокрема і суб'єкти господарювання, які здійснюють економічну діяльність, зазнали колосальних збитків. З огляду на те, скоротилися податкові надходження до бюджету на противагу тому, що фінансування обороноздатності України довелося збільшити в кілька разів. З цієї причини Кабінет Міністрів України почав повертати деякі податки влітку після значного скорочення податків у березні та квітні 2022 року.

Введення нових податкових правил на початку війни Верховною Радою України та Кабінетом Міністрів України відбувалося з ініціативи підтримки бізнесу під час війни. Нові податкові правила були розроблені для оптимізації потреб бізнесу, таких як покращення умов кредитування, можливість передачі, зниження податкового тиску та інші вдосконалення, які дадуть можливість суб'єктам господарювання продовжувати свою діяльність.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематичні аспекти оподаткування в умовах війни досліджують багато науковців. Зокрема Н. Костишин та Т. Яковець [1] акцентують увагу на аналізі існуючих змін у функціонуванні системи обліку та оподаткування під час воєнного стану. Науковці зауважують, що сучасна обліково-податкова система стикнулася з новими проблемами, вирішення яких потребує нагальності врахування майбутніх наслідків впливу таких проблем. Д. Дема [2], проаналізувавши особливості функціонування податкової системи України в умовах військового стану, дотримується позиції, що потрібен більш зважений підхід до зміни податкового законодавства та надання максимально ефективних рішень. Н. Гембарська та Х. Данилків [3], вивчивши зміни оподаткування в умовах воєнного стану, зауважують, що фактичні податкові перевірки можна проводити під час воєнного стану, перелік причин проведення яких має бути розширено. Тепер причиною може бути порушення закону, який гарантує можливість оплати за допомогою банківської картки. Науковці зауважують, що за порушення податкового законодавства не накладається відповідальність, штрафи є скасовані, однак це можливо лише у період війни або надзвичайного стану. О. Жук та Н. Гой [4] зазначають, що для того, щоб підтримати економіку, Кабінет Міністрів України ухвалив кілька змін до податкового законодавства, виходячи із умов воєнного стану. Найважливіші з них: звільнення від відповідальності за недотримання податкового законодавства, податкові пільги для платників єдиного податку та соціального внеску, скасування штрафів у сфері застосування реєстраторів розрахункових операцій. На думку науковців, прийняті зміни дадуть змогу суб'єктам господарювання далі розвивати та відновлювати економіку в цілому.

Метою статті є розкриття основних аспектів впроваджених податкових змін в умовах воєнного стану.

Виклад основного матеріалу дослідження. У рамках державної політики дерегуляції та лібералізації бізнесу за умов воєнного стану була впроваджена податкова реформа, основною метою якої виступало сприяння розвитку економіки України за такого стану.

Так, 15 березня 2022 року Верховною Радою України прийнято Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період дії воєнного стану» №2120–ІХ [5]. Цим законом впроваджена нова податкова реформа. Так, запроваджено нову податкову модель, яка включає фундаментальні зміни єдиного податку, знижений податок на додану вартість («ПДВ») та акцизний податок на пальне, податкові стимули для представників бізнесу і благодійних організацій під час війни, а також податкові стимули для післявоєнного розвитку України.

В основі нових податкових змін в умовах воєнного стану лежать:

1. Спрощена система оподаткування

На тимчасовий період з 1 квітня 2022 року до закінчення або скасування воєнного стану на території України буде діяти спрощена система оподаткування [5].

Законом України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо адміністрування окремих податків у період воєнного, надзвичайного стану» від 01.04.2022 №2173-ІХ [6] встановлено, що для платників єдиного податку третьої групи, що включені у 2% спрощену систему оподаткування, скасовується обмеження щодо розміру доходу, що є обов'язковим для перебування у цій групі оподаткування. За таких умов кількість працівників не обмежена. Але виняток робиться для суб'єктів великого підприємництва – деякі з них не можуть скористатися спрощеною системою оподаткування, діяльність яких заснована на виготовленні підакцизної продукції та пов'язана з гральним бізнесом, обміном валют, видобуванням та реалізацією корисних

копалин, банками, фізичними та юридичними особами-нерезидентами, ломбардами.

Законом України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо особливостей податкового адміністрування податків, зборів та єдиного внеску під час дії воєнного, надзвичайного стану» №2260-IX від 12.05.2022 р. [7] визначено, що платники єдиного податку третьої групи, які користуються єдиним податком за ставкою 2%, звільняються від відповідальності за прострочення виконання податкових зобов'язань з 24 лютого 2022 року і до дня переходу цих платників від застосування до них особливостей оподаткування єдиним податком третьої групи за ставкою 2%.

Платники єдиного податку третьої групи звільняються від обов'язку нарахування та сплати ПДВ за операціями з постачання товарів, виконання робіт, надання послуг у місці постачання, розташованому на митній території України. Реєстрація платників податку на додану вартість зупиняється при ввезенні товарів в Україну, на митну територію України та при поданні декларації з ПДВ (відповідно до положень Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо вдосконалення законодавства на період дії воєнного стану» від 24.03.2022 №2142-IX [8]).

Для фізичних осіб-підприємців, які функціонують на спрощеній системі оподаткування за першою та другою групами, сплата єдиного податку є необов'язковою. Варто зауважити, що специфіку нарахування і сплати єдиного податку визначає Кабінет Міністрів України [5].

2. Податок на додану вартість

Під час воєнного стану ввезення та постачання на територію України бензину, дизельного палива, скрапленого газу та нафти оподатковується ПДВ за ставкою 7%. Не вважають постачанням товари чи послуги, які призначені для передачі правоохоронним органам, військовим

задля забезпечення потреб національної оборони чи медичних закладів, за винятком операцій з постачання товарів чи послуг за нульовою ставкою ПДВ. Звільняються від оподаткування податком на додану вартість операції з імпорту та постачання військової техніки, лікарських засобів та медичного обладнання згідно з переліком, складеним Кабінетом Міністрів України. Допускається включення до податкової накладної суми ПДВ на підставі належним чином оформлених основних (розрахункових) документів за операцією з придбання товарів/послуг, на яку не зареєстровано податкову накладну (якщо це зроблено протягом 6 місяців після закінчення воєнного стану всі додані податкові накладні повинні бути зареєстровані в Єдиному реєстрі податкових накладних), водночас податковий кредит з ПДВ, визнаний у період воєнного стану, підлягає обов'язковому виправленню на підставі зареєстрованої податкової накладної. Правила «умовного» постачання для цілей ПДВ не застосовуються до товарів, знищених або втрачених внаслідок форс-мажорних обставин під час воєнного стану, товарів, які стали власністю держави або перейшли у комунальну власність, та товарів, які продали на користь інших для захисту України під час воєнного стану [5].

Платники податку на додану вартість тимчасово не мають права подавати пояснювальні розрахунки у податковій декларації разом із показниками податкової пільги, визначеної на період до лютого 2022 року, аж до припинення або скасування воєнного стану із позначенням суми боргу та/або бюджетного відшкодування ПДВ. Платники податку на додану вартість зобов'язані зареєструвати податкові накладні у Єдиному реєстрі податкових накладних у відповідні строки [7].

3. Оподаткування акцизних товарів

З 24 лютого 2022 року, але не довше ніж до 1 липня 2023 року, операції із постачання на митній території України та ввезення на митну територію України бензинів моторних, важких дистилатів, скрапленого

газу, біодизелю, палива моторного альтернативного, нафти оподатковуються за ставкою у розмірі 7% (відповідно до Закону України «Про внесення змін до розділу XX «Перехідні положення» Податкового кодексу України щодо ставок акцизного податку на період дії правового режиму воєнного, надзвичайного стану» від 21.09.2022 №2618-IX [9]).

4. Оподаткування прибутку підприємств

Під час війни чи надзвичайних ситуацій неприбуткові організації: здійснюють діяльність, пов'язану з передачею активів, наданням послуг і використанням доходів, таким чином, щоб мета і сфери діяльності організації передбачали добровільне перерахування майна, послуг правоохоронним органам, військовим для потреб оборони держави; перераховують грошові кошти на спеціальний рахунок, відкритий НБУ, призначений для збору коштів. Платники податку можуть повністю врахувати у сумі своїх витрат перераховані кошти або надані спеціальні засоби індивідуального захисту (шоломи за військовими стандартами, бронежилети), засоби інженерного спостереження, лікарські засоби та вироби медичного призначення, засоби особистої гігієни, продукти харчування, предмети матеріального забезпечення, що установлені у переліку, визначеному Кабінетом Міністрів України, які добровільно оплачуються (передаються) на користь Збройних Сил України, правоохоронних органів та перераховуються на спеціальні рахунки, відкриті Національним банком України [5].

Переплата боргу з податку на прибуток, що існує на момент переходу на 2% фіксований податок, може бути вирахована із суми погашення боргу з податку на прибуток після відновлення сплати податку на прибуток [6].

5. Оподаткування доходів фізичних осіб (ПДФО)

Податком на доходи фізичних осіб не оподатковується благодійна допомога учасникам бойових дій і особам, що проживають на території

бойових дій, які постраждали від збройних нападів Російської Федерації. Фізичні особи мають право на відшкодування податку за результатами 2022 року на благодійні витрати та внески на благодійність (до 16% їх загального оподаткованого доходу за звітний рік) [5].

6. Єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування (ЄСВ)

Тимчасово з 1 березня 2022 року і до закінчення дії воєнного стану та протягом 12 місяців після припинення або скасування воєнного стану особи, які проводять незалежну професійну діяльність, мають право не сплачувати за себе єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування. Платники єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування 2 і 3 груп мають право не сплачувати єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування за мобілізованими працівниками. Ця сума виплачується з державного бюджету [5].

7. Земельний та екологічний податок

З 1 березня по 31 грудня року, який йде за роком припинення війни чи скасування воєнного стану, платники податку звільняються від плати земельного податку та орендної плати за майно державної чи комунальної власності, які:

- розташовані на територіях з ворожими або тимчасово окупованими територіями («території бойових дій»);
- знаходяться на місцях, що заблоковані вибухонебезпечними предметами.

У 2022-2023 роках мінімальні податкові зобов'язання не нараховуються та не сплачуються за земельні ділянки, що знаходяться в місцях безпосередніх бойових дій, а також на територіях, що заблоковані вибухонебезпечними предметами. Також з 2022 року скасовується екологічний податок на об'єкти, що знаходяться на територіях

безпосередніх бойових дій. Варто зауважити, що перелік територій бойових дій установлюється Кабінетом Міністрів України. Визначення Засмічених земельних ділянок належить до компетенції обласних військових адміністрацій [5].

8. Оподаткування у сфері адміністрування

Податкові перевірки не розпочинаються. Розпочата податкова перевірка зупиняється, за винятком [7]:

а) проведення камеральних перевірок;

б) документальних позапланових перевірок, які проводяться у відповідності до звернення платника податків та/чи згідно підстав, визначених положеннями Податкового кодексу та/чи документальних позапланових перевірок платників податків, за якими одержано податкову інформацію, яка свідчить про наявність порушення платником валютного законодавства у напрямку дотримання граничних термінів надходження товарів за імпортними операціями та/чи валютної виручки за експортними операціями;

в) фактичних перевірок.

На період дії воєнного стану та протягом 3 місяців після його припинення буде введено мораторій на перевірки пильності та виплати єдиного соціального внеску (ЄСВ). У цей період штрафні санкції та пеня не застосовуються. Під час воєнного стану терміни, встановлені податковим та іншим законодавством, припиняються і контроль передається до контролюючого податкового органу. Штрафи за порушення податкового законодавства в умовах воєнного стану не включені, а сукупні штрафи підлягають скасуванню. Платнику податків не відшкодовується збиток, завданий недбалістю податкових органів внаслідок воєнного стану чи надзвичайних ситуацій [5].

Варто зауважити, що з 1 жовтня 2022 року для першої групи ставка податку становить до 10% від прожиткового мінімуму, а це 248,1 грн./міс.,

для другої групи – до 20% від мінімальної заробітної плати, установлені на 1 січня, а це 1300 грн./міс., для третьої групи – єдиний податок визначається у % від доходу, а для четвертої – у відповідності до кількості землі, що перебуває у користуванні [10].

Практика введення таких податкових змін в умовах війни засвідчує, що потрібно повернутися до звичайної системи оподаткування, не чекаючи закінчення воєнного стану, оскільки буде збитковим бюджет, тому що, наприклад, впровадження 2% податку із обігу юридичних осіб значно скоротить доходи у бюджет. Першу та другу групи податкових пільг для ФОП можна залишити без змін, оскільки це допоможе дрібному бізнесу не бути збитковим.

Навіть після скасування воєнного стану гуманітарні потреби залишатимуться певний час. Оскільки благодійні та гуманітарні пільги скасовуються, не варто поспішати розглядати темпи післявоєнного відновлення. Можливо, доведеться відкласти повернення екологічного та земельного податків, оскільки створення та відновлення територій займає багато часу. Після війни можна повернутися до обговорення податкової реформи. Проте думати про різке зниження податків практично неможливо, оскільки потреба в державному бюджеті буде значною [11].

Висновки. Інколи спроби реформувати податкову систему призводили до того, що податкове законодавство стало нагадувати неоднорідний набір податкових норм і правил. Податкова система України сьогодні спрямована на сприяння та розвиток бізнесу і суттєво відрізняється від довоєнного періоду. До закінчення воєнного стану податкове законодавство буде змінюватися кілька разів, тому бізнес повинен слідкувати за прийнятими змінами для його підтримки та розвитку економіки країни.

Література

1. Костишин Н., Яковець Т. Обліково-податкова система в умовах воєнного стану: як діяти та, які наслідки. Вісник Економіки. 2022. №2. С. 99-110.

2. Дема Д.І. Функціонування податкової системи України в умовах військового стану. Вдосконалення фінансово-кредитного механізму забезпечення інноваційного розвитку аграрного сектору економіки, сільських територій України та країн V-4. Improvement of the financial and credit mechanism for ensuring innovative development of the agricultural sector of economy, rural territories of Ukraine and countries V-4: збірник тез міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (Дубляни, 2 червня 2022 р.). Частина II. Дубляни: ЛНУП, 2022. С. 23-25.

3. Гембарська Н.Є., Данилків Х.П. Зміни оподаткування в умовах воєнного стану. Вдосконалення фінансово-кредитного механізму забезпечення інноваційного розвитку аграрного сектору економіки, сільських територій України та країн V-4. Improvement of the financial and credit mechanism for ensuring innovative development of the agricultural sector of economy, rural territories of Ukraine and countries V-4: збірник тез міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (Дубляни, 2 червня 2022 р.). Частина II. Дубляни: ЛНУП, 2022. С. 29-32.

4. Жук О.І., Гой Н.В. Податкове стимулювання розвитку бізнесу в умовах війни. Підприємництво і торгівля. 2022. №33. С. 44-48.

5. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період дії воєнного стану: Закон України від 15.03.2022 р. №2120-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2120-20#Text>

6. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо адміністрування окремих податків у

період воєнного, надзвичайного стану: Закон України від 01.04.2022 р. №2173-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2173-20#Text>

7. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо особливостей податкового адміністрування податків, зборів та єдиного внеску під час дії воєнного, надзвичайного стану: Закон України від 12.05.2022 р. №2260-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2260-20#Text>

8. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо вдосконалення законодавства на період дії воєнного стану: Закон України від 24.03.2022 №2142-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2142-20#n2>

9. Про внесення змін до розділу XX «Перехідні положення» Податкового кодексу України щодо ставок акцизного податку на період дії правового режиму воєнного, надзвичайного стану: Закон України від 21.09.2022 р. №2618-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2618-20#n2>

10. Важлива інформація для платників податків з 1 жовтня 2022 року. URL: <https://tax.gov.ua/media-tsentr/novini/618414.html>

11. Податкові послаблення для парків, ФОПів та інших під час війни. Що залишити, а що переглянути? URL: <https://www.epravda.com.ua/publications/2022/10/18/692753/>

References

1. Kostyshyn, N. and Yakovets', T. (2022), "Accounting and tax system in the conditions of martial law: how to act and what are the consequences", *Visnyk Ekonomiky*, vol. 2, pp. 99-110.

2. Dema, D.I. (2022), "Changes in taxation under martial law", *Vdoskonalennia finansovo-kredytnoho mekhanizmu zabezpechennia innovatsijnoho rozvytku ahrarnoho sektoru ekonomiky, sil's'kykh terytorij*

Ukrainy ta krain V-4 [Improvement of the financial and credit mechanism for ensuring innovative development of the agricultural sector of economy, rural territories of Ukraine and countries V-4], vol. II, LNUP, Dubliany, Ukraine, pp. 23-25.

3. Hembars'ka, N.Ye. and Danylkiv, Kh.P. (2022), “Functioning of the tax system of Ukraine under martial law”, *Vdoskonalennia finansovo-kredytnoho mekhanizmu zabezpechennia innovatsijnoho rozvytku ahrarnoho sektoru ekonomiky, sil's'kykh terytorij Ukrainy ta krain V-4* [Improvement of the financial and credit mechanism for ensuring innovative development of the agricultural sector of economy, rural territories of Ukraine and countries V-4], vol. II, LNUP, Dubliany, Ukraine, pp. 29-32.

4. Zhuk, O.I. and Hoj, N.V. (2022), “Tax incentives for business development in wartime conditions”, *Pidpriemnytstvo i torhivlia*, vol.33, pp. 44-48.

5. The Verkhovna Rada of Ukraine (2022), The Law of Ukraine “On amendments to the Tax Code of Ukraine and other legislative acts of Ukraine regarding the effect of norms during the period of martial law”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2120-20#Text> (Accessed 18.10.2022).

6. The Verkhovna Rada of Ukraine (2022), The Law of Ukraine “On amendments to the Tax Code of Ukraine and other legislative acts of Ukraine regarding the administration of certain taxes during the period of martial law and state of emergency”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2173-20#Text> (Accessed 18.10.2022).

7. The Verkhovna Rada of Ukraine (2022), The Law of Ukraine “On amendments to the Tax Code of Ukraine and other laws of Ukraine regarding the specifics of the tax administration of taxes, fees and a single contribution during the state of war and emergency”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2260-20#Text> (Accessed 18.10.2022).

8. The Verkhovna Rada of Ukraine (2022), The Law of Ukraine “On amendments to the Tax Code of Ukraine and other legislative acts of Ukraine regarding the improvement of legislation for the period of martial law”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2142-20#n2> (Accessed 18.10.2022).

9. The Verkhovna Rada of Ukraine (2022), The Law of Ukraine “On amendments to Chapter XX "Transitional Provisions" of the Tax Code of Ukraine regarding excise tax rates for the period of the legal regime of martial law, state of emergency”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2618-20#n2> (Accessed 18.10.2022).

10. State Tax Service of Ukraine (2022), “Important information for taxpayers from October 1, 2022”, available at: <https://tax.gov.ua/media-tsentr/novini/618414.html> (Accessed 18.10.2022).

11. Economic truth (2022), “Tax breaks for parks, FOPs and others during the war. What to leave and what to review?”, available at: <https://www.epravda.com.ua/publications/2022/10/18/692753/> (Accessed 18.10.2022).

Стаття надійшла до редакції 20.10.2022 р.